

PANNÓNIA

ELŐFIZETÉSI ÁRAK
 Helyben huzhoz hordva: Vidékre postán szállítva.
 Egész évre . . . 36 korona Egész évre 40 korona
 Negyedévre . . . 9 korona Negyedévre 10 korona
 Egyes szám ára 16 fillér.

Politikai napilap

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
 Nagyvárad, Szilágyi Dezső-utca 5. Telefon: 2-63.
 A szerkesztőség kéziratok vis- Előfizetések és hirdetések a
 száadására nem vállalozik. kiadóhivatalhoz intézendők.

A „Pannónia“ virágai.

Nagyvárad intelligens polgárságának tüntető távollétében borultak gróf Károlyi Mihály és Jászi Oszkár egymás kebelére a Pannónia télikertjében. Szerencse, hogy ez a terem most négy nagy fehér oszloppal alá van támasztva, mert különben a tető beszakadt volna a gyönyörűségtől ilyen két egymást megértő lélek ölekezésén.

Károlyi Mihálynak csak egy mentsége lehet: maga sem tudja, mit csinál. Ő csak vezetett vezére egy pártnak, őt magát pedig teljesen a radikálisok és szabadkőművesek irányítják. Mennyire nincs tisztában a saját pártjával Károlyi, mutatja nagyváradai csufos felsülése.

Abban a hitben jött ide, hogy itt a függetlenségi párt a radikálisokkal együtt fog tartani gyűlést. S kiderült, hogy csak egy kis csoport radikális volt jelen, azok is a sötét páholyból és a legsötétebb Katonavárosról, a hazafias zsidóság is óvatosan távol maradt, a függetlenségi magyarok pedig egyenesen megmondották, hogy ők intencionális frakciókkal egy gyékényen nem árulnak.

Károlyinak olyan értelmesen megmagyarázta a megmagyarázandókat ezzel a pár szóval saját pártja, hogy már mindenki értett volna belőle. Károlyi nem értett s ez az ő egyetlen mentsége.

Ha azonban valaki ilyen mentségre szorul, az kötelességet is ró rá. A függetlenségi pártot Apponyi és Károlyi a legfonákabb helyzetbe sodorták. Egyik része Apponyi vezetése alatt Andrassy uszályhordozójává lett, Károlyi képviselőtábor pedig lekötötte magát a szabadkőműveseknek és radikálisoknak s ezzel a nemzetiségekkel és nemzetközi irányzatokkal jutott igen kellemetlen közösségbe. Ez a 48-nak, a függetlenségi párt hagyományainak teljes csődje.

A magyar népnek a háboru tanulságai folytán egészen mások az ideáljai s ha a pártvezér nem ismeri fel

saját parthiveinek törekvéseit, akkor álljon félre.

Teljes megnyugvással és elismeréssel vette tudomásul Nagyvárad egész hazafias polgársága, hogy a függetlenségi párt nem vezette magát félre Károlyi szereplése által és nem engedte magát befogatni Grósz Menyhért idegenül nyikorgó taligálya elé. A nemzetközi és magyarellenes törekvések ellen össze kell fogni minden becsületes magyar embernek.

A Pannónia télikertjének vasárnapi furcsa virágaiból láthatta volna Károlyi, hova keveredett. Magára vessen, ha ez a társaság lesz ezentúl az ő társasága. Lehet az övé, de a miénk, magyaroké nem lesz, még Károlyival gárilozva se.

*

A Pannónia télikertjében délelőtt 11 órakor nyitotta meg a gyűlést dr Grósz Menyhért. Üdvözölte a megjelenteket, megnyitotta az ülést.

Utána Méhes Lajos bihari gazda beszélt a kisgazdák nyomoráról, akiket a rekvirálás tönkretett. Kijelentette, hogy a kisgazdák kitartanak a függetlenségi elvek mellett.

Ezután állott fel szólásra Károlyi Mihály, akit roppant lelkesedéssel ünnepelt a gyűlés közönsége. Károlyi nem szónok, néha nem tudja megtalálni a megfelelő kifejezést s kiejtése is hibás. Amit mond, az teljesen világos, de lelkesedést kelteni nem képes.

Főbb részleteiben beszéde következő volt:

Örömmel jöttem ide — bár nem vagyok a radikális párt tagja s bár a radikális párt összes programpontjait nem vallo magaménak. Mégis örömmel jöttem s szükségét láttam, hogy ide jöjjenek, hogy dokumentáljam azt, hogy ama pontokban, melyekben egyetértünk, most a legnagyobb erővel és elannal kell és akarunk is együtt küzdeni.

A függetlenségi párt nem lehet más, — mint radikális s a radikalizmustól a függetlenségi eszmét elválasztani nem lehet.

A függetlenségi eszmét elválasztani a demokráciától egyszerűen nem lehet. — De a magyar politikai életnek sajátságos viszonylataiban előfordulhatott, ami más államokban nem, hogy a függetlenségi eszme és

a radikalizmus, e két program gyakran egymás ellen haladt. És vannak ma is sajnos függetlenségek, akik elvi ellenségei a radikális haladásnak és a radikális programnak. Elismerem, hogy a 48-as függetlenségi párt nem találta el mindig helyesen az utat, melyet követnie kellene, elismerem hogy a függetlenségi pártban voltak, akik nemcsak konzervatívok, hanem egyenesen reakciósok. — Elismerem, hogy a párt más nagy hibája az volt a múltban, hogy megelégedett a függetlenségi elvek hangoztatásával s nem igyekezett azokat, mikor lehetett megvalósítani. Utópiának tekintették elveiket.

A radikális pártnak is meg volt és meg van, remélem ma már nem annyira ez a hibája. A radikális párt nem birt érzékkel a függetlenségi eszmék iránt s azt tartotta, — elegendő, socialis, demokratikus téren megvalósítani a programot, mert hiszen az önállóság nem is képezte programját. — Azt tartom, hogy az, aki radikális, nem lehet más mint függetlenségi.

Ebből folyik az önállóság gondolata különösen most, mikor látjuk, hogy a népek önálló rendelkezési jogát minden nemzet elfogadta, akkor a radikálisok nem követhetik el azt a nagy hibát, hogy a függetlenség eszméjét negligálják. Az önállóság a kiinduló pontja a radikalizmusnak, az önállóság az egyetlen garanciája a radikális program kiépítésének. Bár a legnagyobb hibának tartom, hogy a 48-as párt egyik árnyalata reakciós, de a radikális pártnak is hibája, hogy azt tartotta: előbb a radikalizmust kell megvalósítani s csak aztán a függetlenség. De most úgy áll a helyzet, hogy egyszerre kell kivívni mind a kettőt. Vagy van hit, akarat és erő, hogy ezt kivívjuk s ezzel megvalósítjuk a népek akaratának érvényesítését, felhasználva ezt a konjunktúralis momentumot, vagy nem tudjuk soha többé megalapozni ezt a programot.

A függetlenségi pártnak az a nagy hibája volt, hogy a háboru kitörésekor nem értette meg, mily nagy jövő vár erre a pártra. Akkor azt kellett volna mondani: megyünk a háboruba, de csak akkor, ha az ország a függetlenség összes attributumait megkapja. Most pedig elkövetik azt a hibát, hogy a helyett, hogy tömörülének, nem a függetlenség felé haladnak, hanem ellenkezőleg a saját programjukból faragnak le. A konjunktúra a függetlenségi program erőteljes követelését kívánja.

Eljöttem, habár saját pártomban ezzel szakadást idézek elő és kérem önöket, tegyenek félre minden kicsinyes előítéletet. Nézzék a főcél s lássák be velem együtt, hogy együtt kell haladnunk, hogy kivívjuk az önállóságot és a radikális programot.

Nemcsak ebben vagyunk egyek, hanem a socialis alapokon is. Az én és az önök socialis programja közt nincs ellentét. A

Megnyilt az új molykár ellen védő és nyaraltató intézet!

Van szerencsém a n. é. közönség szives figyelmét felhívni a szörmeáruházammal kapcsolatos, teljesen e célra ujonnan, modernül berendezett és most megnyitott molykár elleni megóvó biztosító intézetemre és nyaraltató vállalatomra.

Elfogadok nyári gondozásra bármely értékes szörme-árut, ruhát, függönyt és szőnyeget felelősség és jótállás mellett. Saját javító műhely.

Molykár ellen megóvandó szörme és ruhadarabok a Rimanóczy-utca 2. sz. alatti Kolosváry-palotában levő szörme-üzletemben vétetnek át. **Leichner József** szücsmester. **Telefon 16-56.**

nép széles rétegeinek kívánságát akarjuk — megvalósítani.

A főcél kell nézni s ez a főcél a háboru megszüntetése.

Mikor a békéről beszélek, ne higgyék hogy csak a lehetőleg közel bekövetkező békét óhajtom. A békét óhajtásokkal nem lehet megkötni. Csakis úgy, ha a háborunak hadat üzenünk. De mi nemcsak a háborut akarjuk megszüntetni, a mi békeprogramunk a népek békéje. Demokraciánk, nemzeti életünk, függetlenségünk, emberi mivoltunk e békétől, ennek intézményes megalapozásától függ. — A mi békeprogramunk egyenesen megakarja változtatni ezt a világot, mely ezt a háborut lehetővé tette. — E béke megvalósítására egy nagy tulajdonság kell: az a tulajdonság, melyet a militarista rendszer követel a katonától: a bátorság és a fegyelem.

Elismerem, hogy az a bátorság, amit mi tanusítunk, nagyobb, mint az a fizikai bátorság, amit a katonától követelnek. Olyan bátorsággal kell birnunk, hogy kockára tegyük életünket s a mi ennél sokkal több, ki tegyük magunkat a világ gunyjának és megvetésének.

— Rólam azt mondták nemrég, hogy defaitista vagyok. Ez magyarul annyit tesz, hogy én a vereséget óhajtom, a vereség a programom. (Zaj.) Azzal érveltek, hogy azért vagyok defaitista, mert én a békét az ellenség előnye árán is akarom. Ez először is nem igaz, másodsor merem állítani, nem én vagyok a defaitista, ők a defaitisták, akik rólam mondták, ők viszik az országot a romlásba.

A vereséget nemcsak a csatamezőn lehet elérni, mert sokkal nagyobb vereséget lehet szenvednünk a saját országunkban, ha a háborut a végletekig fokozzuk, ha oly célokért folytatjuk, amelyek az ország polgárainak nem állanak érdekében. A legnagyobb vereség az lenne, ha a háboru addig tartana, míg itt a társadalmi rend felbomlik és a polgárság regenerációjának lehetősége megszűnnék. Az emberanyaggal nem lehet úgy bánni, mint anyaggal, hanem úgy kell bánni, mint élő emberekkel, akiknek joguk van az élethez.

A szövetségi hűséget meg kell tartani, de ennek is vannak határai s ez alapon nem lehet olyat követelni, ami egy állam érdekeivel ellentétben áll.

Követeljük, hogy Németország mérsékelje céljait. Folyton azt hangoztatják, hogy védelmi háboruban vagyunk. Ezt nem vitatom, mert be akarom fejezni beszédemet. Azt tartom, hogy annexió célokért folytatott harcban nem kell folytatnunk a háborut. Czernin gyönyörű szavakkal, de annál gyengébb tettekkel ezt hirdette, de a keleten megkötött béke nem fedi ezt az elvet. Ez nem megegyezései béke. Követelni kell újabb deklarációt arra, hogy mi az annexió és hadikárpótlás nélküli békét akarjuk. Ezeket az elveket nem lehet attól függővé tenni, hogy vajon az offenzíva sikerült-e vagy sem.

A pacifizmus a modern morál programja. Az annexió és hadikárpótlás nélküli béke az alapja szövetségi hűségünknek. Cernin utóda más politikát folytat s csak a király meggyőződéses békebarát.

Most újra a Németországgal való szövetség kimélyítéséről beszélnek. Ez a kimélyítés három irányu: gazdasági, katonai, politikai. A katonai konvenció ellenkezik a lefegyverzés elvével, melyet Cernin hirdetett s ha egy állammal kötünk katonai konvenciót, akkor ilyet nem köthetünk minden állammal a lefegyverzés után.

Ellensége vagyok a Németországgal való szövetségnek. A fennálló szövetség elégséges, hogy egymást megvédjük, a szövetség kimélyítése a mi önállóságunk feláldozása és új közös ügyeket jelent Németországgal. — Amíg ős gysept vér van ereimben, ez ellen a program ellen dolgozni fogok.

Magyarország teljes önállóságának alap-

ján állok s azt tartom, hogy a szövetség mélyítése az ország eddigi függő helyzetét fokozottabbá teszi. S vannak, akik magukat függetlenségük nevezik s ugyanakkor ezt a programot támogatják.

Azt tartom, hogy megjelenésük ez az eredménye, hogy a radikális és a függetlenségi irányzatot egymáshoz közel hozza. Én nem pártfuziót akarok, hanem, — hogy hosszú időre egymás mellett haladjunk.

Végül a nők választójogáról emlékeztem meg. A nők aktív és passzív választójogát kell követelni.

A hallgatóság tapsvihara s éljenzése közt fejezte be beszédét Károlyi.

Utána Jászi Oszkár lépett az emelvényre.

A polgárság öntudatos szervezkedésének szükségét hirdette. A polgárság tulnyomó többsége még mindig a feudalizmus és az uzsora kapitalizmus pórázán tengeti életét. A feudalizmus, a bürokrácia s prókátoraik ma főleg két jelszóval mérgezik meg a néplélek szellemi kutjait. Az egyik a bolsevizmus mumusa. Azt kürtölik, hogy az orosz anarchia utban van Magyarország felé s ezért nem szabad jogot adni a népnek. De ennek a dajkamesének rosszhiszeműségét az mutatja legjobban, hogy azok, kik ezt a szellemi áfiumot kitalálták, azt nem a szocializmus ellen alkalmazzák, hanem a polgári radikálizmus diszkreditálására.

Nyilván azért teszik ezt, mert a reakció emberei szintén látják, hogy a szocializmus egymaga erőtlén a mai osztályuralmi rendszer megdöntésére s hogy őket komoly veszély csak akkor fogja fenyegetni, ha a városi és falusi polgárok százazrei is csatasorba lépnek a feudalizmus és a plutokracia citadellája ellen.

Ezért kell a radikálizmust mint vérszomjas hazaellenes anarchiát feltüntetni. Pedig a magyar radikalizmus programja semmi egyéb, mint logikus keresztülvitele és továbbfejlesztése a népjogok, a liberalizmus, a közszabadságok polgári tradícióinak. Persze nem annak a fattyu-liberalizmusnak, mely a tulajdon szentségének dogmája alatt kivédi a monopólium és az uzsora minden garázdálkodását, hanem a fiziokraták liberalizmusának, mely ép úgy hadat üzen a nagybirtok, mint a fináncióke munkát és fogyasztást elsorvasztó uralmának. Csak az a tulajdon szent, mely becsületes munkából ered, vagy a melyet legalább produktív munka tart fenn.

Mesés vagyonok keletkeztek, mialatt milliók elvérzettek vagy tönkre mentek.

A tulajdon szentségének örve alatt akarnak az igazságos adózás elől menekülni azok, akik az ország pusztulása árán gazdagodtak meg, s arra törekcsenek, hogy az általuk kifosztottakat egy szemérmetlen adórendszerrel még jobban megnyomorítsák.

A gonosz bolsevikiek.

És most, mikor arról van szó, hogyan lehet az államháztartás egyensúlyát, a valutát helyreállítani, az irtózatossá adósságtól szabadulni, ha azt válaszoljuk, hogy mindenekelőtt azok vagyont kell e célra igénybevenni, akik a háboruból mesés vagyonokat és társadalmi dicsőséget szereztek, akkor mi veszedelmes, gonosz bolsevikiek vagyunk, akiket a tulajdon szentsége védelmének örve alatt Vázsonyi Vilmos fődemokrata ur átad a polgárság megvetésének és gyűlöletének.

Ugyanílyen természetű a reakció másik mumusa: a nemzetiségi veszedelem. Ezt Tiszák részben azért kürtölik, mert ez a jelszó különösen alkalmas a közvélemény félrevezetésére, részben pedig mert a választójog csakugyan veszedelmet jelentene a feudális és plutokrata osztályokra nézve.

Ezért kell a nemzetiségi középosztályt hazaárulónak bélyegezni s ekként egy nagyon kellemetlen hivatali és gazdasági kon-

kurrenstól szabadulni. A kik pedig a nemzetrontó politika ellen felszólalni mernek, azok természetesen hazaáruló katilináris — existenciák, akik ellen különleges büntető intézkedéseket ígért be a demokrácia fővezére Vázsonyi.

Örömmel konstatalta, hogy Károlyi belpolitikai és birtokpolitikai és szociálpolitikai programja megegyezik a nyugati demokráciák avant garde jának célkitűzésével.

— Mi minden nép boldogulását, minden nép függetlenségét őszintén kívánjuk amaz egyetlen feltétel alatt, hogy ez a törekvés a magyar állam integritását és territoriális épességét nem érinti.

Károlyi Mihály legyen meggyőződve, — hogy nemcsak a szabadságjogok, az általános választójog és a szociálpolitikai törekvések terén fogja bajtársi hűségtől áthatottan maga mellett találni az országos radikális pártot, de akkor is, mikor ütni fog az óra, hogy a meddő jelszó és gravámen politika helyett Magyarország igazi reális függetlenségét biztosítsuk.

Beszéde után nagy taps tört ki.

Tarnóczy Lajos bihari ref. lelkész mondott még beszédet. Legelső következménye legyen a választójog kiterjesztésének szabad egyház szabad államban. A béke első lépése: földhöz juttatni a proletárt, fundamentumot építeni a kultúra számára.

Dr Edelmán Menyhértné a feministák nevében beszélt.

Bolgár Lajos az aradi radikálisok üdvözlését tolmácsolta.

Horváth Gusztáv a kisiparosok helyzetét festette.

Szikra Sándor beszéde után Karácsonyi Géza szobrászművész a közalkalmazottak nevében mondott lelkes beszédet.

Két óra volt, mikor a gyűlés közönsége eloszlott.

Vettük a következő érdekes sorokat:

A Nagyváradi Függetlenségi Párt és gróf Károlyi Mihály.

Az Uj Nagyváradi mai számában közli, kinos feltűnést keltett tegnap dr. Stokker József függetlenségi párt elnök nyílt levele, melyben Károlyi Mihály demokratikus politikája ellen fordult s megtagadta vezérét, becsületes, tiszta választójogi magatartása — miatt.

A párt vezetősége belátta, hogy a lépés elhamarkodott volt s tegnap délután tisztelget gróf Károlyi Mihálynál. Dr Stokker József magyarázatát adta elhatározásának s miután Károlyi Mihály kifejtette álláspontja helyességét, a nagyváradi párt elnöke kijelentette, hogy módot találnak az elkövetett hiba reperálására, amit Károlyi Mihály tudomásul vett.

Eszerint én tegnap Canossát jártam volna.

Ez nem való.

A függetlenségi párt tisztikara egyhangulag kimondotta péntek este tartott gyűlésén, hogy a helybeli radikális párt által rendezett népgyűlésen részt nem vesz. Ugyanekkor megbeszéltük azt is, hogy ha gróf Károlyi Mihály mégis lejönne a radikálisok népgyűlésére, az elnökség tisztelegni fog nála az ő privát lakásán, mint a függetlenségi párt egyik vezérének és kifejtő elötte az indokokat melyek a népgyűlésről való távolmaradásra indították.

Midőn a gyűlésről hazafelé jöttünk kaptam a következő táviratot: „Vasárnapi gyűlésre le akarok utazni, ha a függetlenségi párt együtt rendezné radikálisokkal. Kérem tehát azonnali értesítését telefonon vagy táviratban. Gróf Károlyi Mihály.”

Ezt én nyomban megmutattam elbarátaimnak, megbeszéltem velük az adandó válszt, melyet dr Szeghalmy Sándor párt-ügyészünkkel a következőkben szövegeztünk meg és küldtük el:

„Gróf Károlyi Mihály Budapest. Nagyvárad-i függetlenségi párt tisztikara egyhangú határozattal kimondta, hogy a radikálisok vasárnapi népgyűlésén részt nem vesz, internacionális frakciókkal egy gyékényen nem árul, megmarad az eredeti magyar függetlenségi alapon. Stokker pártelnök.”

Ezek után teljesen bizonyosra vettük, hogy gróf Károlyi Mihály a népgyűlésre nem jön le. Csak délután tudtuk meg, hogy mégis lejött. A tisztelgést a két távirat után fölöslegesnek tartottuk.

Biró Márk elvtársunk értesített róla, hogy a cikkemben foglaltak nagyon rosszul estek gróf Károlyi Mihálynak, aki szeretne velem személyesen beszélni.

Minden félremagyarázást, ferditést kizárni óhajtván, nem magam mentem el, hanem dr Altman Jakab és dr Olasz Béla al-elnök társaimmal. Mi hárman egybehangzólag párthatározatunk helyességét vitattuk, míg gróf Károlyi Mihály ur az ő politikája helyességét fejtette ki. Egymást meggyőzni nem tudtuk. Uri emberekhez illő udvarias-sággal elbucszunk a gróf urtól, kifejezve ama reményünket, hogy a most széttagolt függetlenségi pártnak minden frakciója mielőbb egyesülni fog egymással a függetlenségi pártnak eredeti, sovén magyar elvei alapján. Ő ezt a reményünket nem osztotta. Canossát tehát nem jártunk, nem ígértük, hogy módot keresünk el nem követett hibánk reperálására.

Dr Stokker József
pártelnök.

* A Biharmegyei Takarékpénztár és Gazdasági Bank értesíti t. ügyfeleit, hogy a VII. hadikölcsön 6%-os és 5 1/2 %-os végleges cimleteit az elismervények beszolgáltatása ellenében az intézet pénztáránál a hivatalos órák alatt átvehetők.

HOTEL IMPERIAL.

Biró Lajos színműve. A Szigligeti színházban először adták 1918. május 26-án.

Ha nem is irhatjuk alá a budapesti kritika tulzó dicshimnuszait, amelyeket a Hotel Imperial első előadása alkalmával megírtak, annyit el kell ismernie mindenkinek, hogy Biró Lajos legújabb darabja érdekes jól megírt s színpadi hatást feltétlenül kiváltó darab. Témája aktuális: háborús. Az oroszok galíciai betörésének idejében játszódik a darab. — Milyen sok szindarabot és regényt fognak még írni erről a világtörténelmi időről!

Egy galíciai városka szállodájában történik a cselekmény. Ott van az orosz hadtestparancsnok szállása, a városban sok a rejtőző magyar tiszt, a szállodában is ott van Almássy főhadnagy. Az oroszok bevonulása-kor Anna a pincérleány rejtette el és öltöztette át pincérnek. Almássy kiszolgálja egyebek közt Tabakovicsot is, az oroszok legkitűnőbb kémét. — Tabakovics roppant fontos hirt hoz: a magyar, német és osztrák csapatok a Dunajecnél áttörésre készülnek. Ezt a hirt a kém csak a hadtestparancsnoknak akarja megmondani, az azonban még nincs otthon. Almássy hihasználja ezt az időt és míg Tabakovicsot kiszolgálja, revolverrel szívenlővi.

A tettet felfedezik, Almássyra hárul a gyanu, már mindent rábizonyítanak, mikor megmenti Anna, azt vallja, hogy a kritikus

Anglia Olaszország igényeit nem áldozza fel.

Smuts tábornok svájci utja.

Budapest, május 26. (Saját tudósítónktól.) A Secoló főszerkesztője Londonban beszélgetést folytatott Lloyd Georgéval, aki kijelentette, hogy Anglia szilárdan áll és erősen bizik a végleges győzelemben.

— Bizunk benne — mondta a miniszterelnök — hogy tábornokainknak a helyzet-ről tett nyilatkozatai megfelelnek a tényeknek.

A főszerkesztő beszélgetett Smuts tábornokkal is, aki panaszkodott azon nehézségek miatt, amelyek Angliára sok terhet hárítanak. Így felpanaszolta, hogy Angliának sok embert kell a nyugati frontra küldeni s szénnel, hadiszerrrel kell ellátni valamennyi szövetségest. — A szén kivitele különösen azóta súlyos teher, amióta a francia szénbányák nagy részét a németek legutóbbi offenzívája következtében fel kellett adni.

— Svájci utam — ugymond — ne keltsem Olaszországban gyanus feltevést, megbízatásom nem arról szól, hogy a szövetségesek tudta nélkül külön szerződést kössék Ausztria-Magyarországgal. A francia olasz kormányok tudtak utazásomról, amely egy különös kérdés miatt történt, amelyet a szövetségesek érdekében meg kellett vizsgálnom. Senki se gondolt arra, hogy Olaszország tudta nélkül az osztrák-magyar monarchiával békét kössünk, amelynek legjobb bizonyítéka az, hogy az olasz politika legújabb irányával nagyon meg vagyunk elégedve.

Lord Cecil egy beszélgetés keretében szintén megerősítette, hogy a szövetségesek sohasem gondoltak arra, hogy Olaszország igényeit, amelyekért a háborút megizente, bármilyen célért is feláldozza.

Butorozott szobák kiadók Zöldfa-épület emeletén. Értekezhetni a szobakezelőnőnél.

időben Almássy vele volt az ő szobájában. Almássy megmenekül a vaktól, de nem menekül meg saját lelki kínjai elől. Mindig mardossa a tudat, hogy védtelen embert ölt meg.

A haditerv, amelyet Tabakovics el nem mondhatott, a gorlicei áttörés sikerül, az oroszokat kiverik, Almássyt kitüntetésre akarják felterjeszteni, de neki nem kell semmi, elvesztette a meggyőződését a háboru igazában. Ekkor ismét Anna lép közbe, a szerető szív ösztönével meg tudja értetni Almássyval, hogy a háboruban a fegyvert fogó katoná nem felelős, másé a felelősség — s a huszártiszt karonfogva vezeti Annát szabadságra, haza.

Tagadhatatlanul van ebben a mesében egy kis tulzott romantika. El lehet képzelni pincérleányt is ilyen ideális lénynek, csak erős fantázia kell hozzá. A kém is tulágsosan fecsegő ahhoz, hogy Oroszország legelső kémje legyen. A mese maga sok helyen némileg valószínűtlen. Talán azt sem veszi rossz néven a szerző, ha őszintén megmondjuk, hogy magasabb költői értéket sem találunk a darabban. Talán kissé erős, de igaz, ha azt mondjuk, hogy az egész csak dramatizált riport. De ennek elsőrangú. Eleven, színes, mozgalmás, aminőnek a jó riportnak lenni kell.

Az események jól kapcsolódnak egymásba, minden a maga idejében és helyén történik, nincs benne fölösleges fennakadás,

HETI ÁRJEGYZÉK:

Porcellán mozsár ütővel	12—
Majolika gyümölcsállvány 6 tányérral	15—
Majolika láca fogóval	8—
Majolika cukortartó díszes	8—
Majolika gyümölcskészlet	8—
Vizes készlet csiszolt üvegből	12—
Boros	12—
Likör	12—
Befőttes készlet kristály fehér	12—
Gyümölcs készlet kristály üvegből	12—
Majolika fali sótartó színes	8—
Majolika vizeskancsó színes	10—
Kenyérbosár színes üveggel	10—
Chinaezüst cukortartó	10—
Chinaezüst gyümölcsállvány	10—
Majolika virágváza színes	5—
Majolika virágazék	5—
Majolika díszfigura	5—
Porcellán főzőlábas	5—
Porcellán főzőfazék	5—
Teáskészlet színes aranyozással	50—
Kávékészlet színes aranyozással	50—
Feketékészlet színes aranyozással	50—
Ebédlőkészlet felszerelve sz. aranyozással	150—
Hideg/élvágottas készlet sz. aranyozással	40—
Mosdókészlet színes finom díszítéssel	50—
Falittükör színes aranyozott kerettel	30—
Asztali-lámpa teljesen felszerelve	25—
Függő-lámpa teljesen felszerelve	30—
Teáspohár chinaezüst foglalásban	8—
Teáscsésze színes finom aranyozással	4—
Kávécsésze	4—
Köpcésze	5—
Főzőlábas barna tűzálló füllel	5—

Nippek, Figurák, Szent Antal szobrok, Mária szobrok, Szentelt víztartók, Konyhaberendezési cikkek, Képek, Ablaküvegezés.

Eladás nagyban és kicsinyben!!

KOMLÓS TESTVÉREK

üveg, porcellán, lámpa, táblaüveg és díszműáru nagykereskedés.

Nagyvárad, Zöldfa-u. 13. sz.

Telefonszám 372.

a párbeszédek élénke, elevenek, szóval minden kellék megvan benne, amely a figyelmet leköti. Korfestése igen jó. Elsőrangú — nem dráma, hanem, ismételjük, — dramatizált riport. A drámai műfajt ennél magasabbra helyeztük. Lehet azonban, hogy a drámának ezen a csapáson egy új, másodvonalbeli fajtája fog kinőni. Egy ilyen dramatizált háborús riport például sokkal jobb, mint sok eddigi háborús drámánk.

Az itteni előadásban elsősorban a sok szereplő a feltűnő és az, hogy a nagy szám dacára mindenki a maga helyére volt állítva. Almássy és Anna, a két főszerep Tóth Elek és Hevessy Mariska kezébe volt letéve és így a siker teljes. Mindketten tehetségük legjavát vitték színpadra. Pompás volt Stoll Tabakovicsa. Ez az alak a maga őszinte nyersségével egyike a legjobb alakításoknak, amelyeket Stolltól láttunk. Szigeti portása kitűnő maszkiával vált ki. Elegáns volt Bihari Akos orosz tábornoka, Gróf László, Vámosi Gizi, Váradai Béla, Bihari Sándor mind kiváló alakítást nyújtottak, általában mindenki megállta helyét. Erdélyi Miklósnál pedig nem tudjuk, mit dicsérjünk jobban: a díszletek pazar összeállítását, vagy a rendező kiváló kvalitásait? Hatalmas tömegeket pompásan tudott mozgatni a színpadon s igen nagy része van benne, hogy ez az érdekes darab külső kereteiben és belső értékében egyaránt kitűnő előadásban került színre Nagyváradon.

A királyi pár Budapesten.

Diszelőadás az Operaházban. Brassó ajándéka. Kihallgatások.

Károly király és Zita királyné vasárnap este a nyugati pályaudvaron Mária Jozefa főhercegnsszonnyal és fényes udvari kísérettel Budapestre érkezett. A király kíséretében volt Arz vezérkari főnök is.

A királyi párt a pályaudvaron *Bárczy* István főpolgármester, *Sándor* László főkapitány és *Tolnay* máv. elnökgazgató fogadták. A pályaudvar környékét hatalmas közönség lepte el s lelkesen üdvözölte az uralkodópárt.

Az Operaházban.

A nyugati pályaudvarról a királyi pár egyenesen az Operaházba hajtatott, hol a „Daliás idők” címmel diszelőadás volt. Az előadás félórás késéssel kezdődött s programszerűen folyt le. *Paulay Erzsébet* szavaltát a király és Zita királynő lelkesen megtapsolta.

Jelen voltak az előadáson *Frigyes*, *Szalvator József* főhercegek, *Mária Jozefa*, *Mária Antonia*, *Izabella Augusztia* főhercegnők, az egész udvar, a miniszterek, a főpapság, a tábornoki kar, az osztrák kormány tagjai, a diplomaták, *Lónyay Elemér* *Stefániával*, az *Eszterházy*- és *Batthyány-Srattmann* hercegi családok. Az előadás nagy jövedelmet eredményezett.

A műsor utolsó száma meglepetés volt. *Csukaszürkében* háromszáz baka jelent meg a színpadon és magyar katonanótákat énekeltek. Végül sapkalengetéssel éltették a királyt. A közönség felállt, a királyi pár meghajolt s kíséretével elvonult.

Töröcsvár felajánlása a királynak.

Ma délelőtt a budavári palotában *Ófelsége* fogadta a gazdák és kereskedelmi kamarák küldöttségét. Később Brassó küldöttsége jelent meg nála s felajánlotta *Töröcsvárt* a királynak, aki az ajándékot örömmel fogadta. A királynénál délelőtt 11 órakor a *Pro Transylvania* küldöttsége tisztelgett.

A magyar gazdák hódoló küldöttségét *Zselenszky Róbert* vezette a királyhoz, aki az üdvözlő beszédre így válaszolt:

— Biztosítom Önöket, hogy kormányom utján oly intézkedések fognak történni, melyek egyrészt nagy mezőgazdasági megerősítésre alkalmasak, másrészt megadóztatás nélkül hivatva lesznek e téren nagy, szociális, gazdasági problémák megoldására.

Wekerle, Windischgrätz, Tóth János kihallgatáson.

Ófelsége a délután folyamán kihallgatáson fogadta herceg *Windischgrätz* közlelmezésügyi minisztert, *Wekerle* Sándor

miniszterelnököt és *Tóth* Sándor volt belügyminisztert.

Wekerle kihallgatása fél kettőkor kezdődött és délután fél 4 óráig tartott.

Tóth János Az Est tudósítója előtt kihallgatásáról így nyilatkozott:

— Bucsú kihallgatáson voltam *Ófelségénél*, aki rendkívül kegyesen fogadott és sajnálkozását fojezte ki, amiért állásomtól távozom. Kihallgatásom alkalmával az általános politikai helyzetről is szó volt és én részletesen kifejtettem nézetemet.

Az elutazás.

A királyi pár délután fél 4 órakor utazott el Budapestről.

A pályaudvaron ismét *Bárczy* főpolgármester, *Sándor* főkapitány és *Tolnay* elnökgazgató jelentek meg, akikkel a király rendkívüli szívélyes módon elbeszélgetett. Beszélgetés közben *Ófelsége* kijelentette: nagyon sajnálja, hogy ilyen hamar el kell utaznia, de a bajor király látogatását várja. Reméli azonban, hogy a nyár folyamán több időt fog tölteni Budapesten és *Gödöllőn*.

Pont fél négy órakor az uralkodó pár vonata elhagyta a pályaudvart, amelyre az utolsó percben szállott fel gróf *Zichy* kultuszminiszter, aki szintén Bécsbe utazott.

Fogdossák a dohánycsempészeket.

Csempészet a vasutakon. Kié a bőrönd? A két portás. Cigarettagyár a Teleky-utcában. Katonák. A cár és a miniszterelnök.

Vasúton rengeteg dohányt csempésznek a termelőtől különböző irányokba. Nagyváradra igen sok érkezik ebből, rendszeren a vasuti kocsik mosdójában találunk nagy mennyiséget. Tegnap egy vonaton 30 kilogramm dohányt leltek a toalettben, de nem akadt gazdája, se a vasutasok, se az utasok nem tudták, ki tette oda.

Ma egy zsákkal szállítottak fel csempészett szüzdohányt a nagyváradi raktárból a budapesti főraktárba. Egy galiciaitól szedték el, a ládjában hurcolta. Azt mondta, hogy a molyok ellen tartotta a dohányt. Egy egész zsákkal.

A csempészet azért öltött ilyen arányokat, mert az utóbbi hetekben nem volt elég dohány, a trafikok egynegyeddel kevesebbet kaptak, mint rendszeren, de némely trafik ezt úgy adta be vevőinek, hogy csak *negyed-részt kapta az eddigi mennyiségnek*. A katonaság, mint hiteles helyről értesülünk, két hónapig nem kapott dohányt, csakis a pályaudvarparancsnokság segítségével tudott a nagyváradi dohányraktár most dohányt szállítani. A pénzügyőrök limitót kapnak a nagyraktárból, cigarettát a trafikból.

Az a baj, mondta *Soltész* felügyelő, hogy mindenki panaszkodik, de senki sem tesz panaszt s bizonyítékokat nem jelent be. — Tegnap este a Sas passzázsban két portást értek tetten, amint rossz cigaretták százát tiz koronáért árusították. Egy bőröndöt is találtak a portásoknál, de egyik sem vállalta, nem tudta, kié a bőrönd. A felügyelő kivett egy pakli trafikból eredő törökdohányt is a bőröndből s az asztalra tette. Mikor befejezte a kihallgatást, így szólt:

— A dohány pedig azé, aki vette, vigye el.

Erre egyik portás utána nyult, mire a felügyelő tovább írta a jegyzőkönyvet.

— A bőrönd tehát a magáé, mert a dohány a bőröndben volt, maga a csempész!

Sok cigarettárust fogtak el a Teleky-utcán, ahol akkordba gyártják a cigarettát, százát egy koronáért. Ilyen fiú dolgozott ebben a „gyár”-ban vagy hat. Sok katona hoz cigarettát s százával árulja, pedig katona csak 500 darabot kaphat átvonulóban, tiszt 1000-et, de ezt se árusítás céljából. Ezért a katonai rendőrség *Bartha Endre* dr kapitány rendeletére erélyesen üldözi a cigarettárusító katonákat, csak az a baj, hogy a közönség közönséget vállal velük s letagadja a vételt, fedezi a csempészeket.

Sok az eredmény, de még több a csempészet, amelyet nem lehet megszüntetni. Egy apban azt ajánlotta a cikkíró, hogy a visszaélésben bűnösök részére a piacon akasztófákat kell felállítani, bár akkor is kétséges, hogy lesz-e elég tiszta ember a végrehajtáshoz.

Miklós cárról beszélnek, hogy kiadta a rendeletet, aki lop, azt Szibériába kell vinni. Mire a miniszterelnök ezzel a kérdéssel fordult a cárhoz:

— Felség, egyedül akar maradni?

Burián Berlinben.

Budapest, május 27. (Saját tudósítónktól.) Bécsből jelentik. Hírlik, hogy gróf *Burián* külügyminiszter holnap, vagy holnapután Berlinbe utazik, ahol *Hertling* birodalmi kancellárai és *Kühlmann* államtitkárral folytatni fogja a szövetség elmélyítésére vonatkozó tárgyalásokat.

FOGAK

TELEFON 10-50.

Foghuzás, Fogtömés és a legmodernebb fogtechnikai munkák, ugmint Kautschukban és aranyban foglalt fogak, szájpaddal vagy anélkül és öntött arany hidmunkák a legtökéletesebben műtermekben készülnek.

BERDACH JENŐ ÁLL. VIZSG. FOGTECHNIKUS. NAGYVÁRAD, RÁKÓCZI-UT 6. I. EM.

Megindult a németek offenzívára.

Budapest, május 27. (Saját tudósítónktól.) A Wolff ügynökség jelenti 27-én este: A flandriai és Lysmenti harctéren és a Somme mindkét oldalán és az Avreneel levő harctéren a tüzérségi küzdelem erősbödött.

Laontól délre ma reggel óta a Chemin de Dameon folyik a harc, a német trónörökös csapatai a hegyháta egész terjedelmében rohammal elfoglalták és Eisnénél küzdenek.

Szöknek a várostól.

Nem dolgoznak éhbérért.

Már többször megemlékeztünk arról a visszasságról, hogy Nagyvárad városánál egész sereg ember van, akiknek annyit sem fizet a város, hogy naponta kenyérral jólakhassanak. Évek óta dolgoznak, nem egy elég fontos ügykörben napi 2—2 K 40 fillérért s minden magasabb díjazás iránti kérésük süket fülekre talál.

Annál feltűnőbb ez a kegyetlenség, mert a város vezetői ismerik a mai helyzetet, ha másból nem is, már csak abból is, hogy pl. az utcseprőknek 5 korona napszámot fizet a város, akik pedig arra ügyelnek fel, hogy jól forgatják-e az utcseprők a seprőt, napi 8 koronát kapnak a várostól, a parkok felásásaért, gyomlálásaért pedig 12 korona napszám mellett sem tud a város mezitláb parasztlányokat sem kapni.

Hol itt az arány és az emberies szempont?

Ilyen viszonyok mellett érthető az elkedvetlenedés a város szegény irodai alkalmazottai között.

Aki csak teheti, menekül a várostól s olyan helyet keres, ahol legalább a kenyeret megkeresheti. És éppen azok hagyják ott, évekre terjedő szolgálat után a várost, akik igen használhatók, mert érzik magukban, hogy másutt jobban megbecsülik a becsületes munkájukat s nemcsak kihasználják őket.

Mint értesülünk, többen szándékoznak ezen mostoha elbánás miatt ott hagyni a várost.

Jelenleg is már többen jelentették be távozásukat.

Aranyossy J. a számvevőségtől bejelentette kilépését s már át is ment a posta szolgálatába s ezzel a különben is munkaerő hiányában szenvedő városi számvevői hivatal vesztett el egy használható munkaerőt.

Bejelentette kilépését Kráhm László tb. fogalmazó, aki a polgármesteri hivatalban buzgalommal látta el az iktatási és kiadási teendőket éhbérért s másutt keres olyan gazdát, aki buzgó munkájáért legalább annyit nyújt neki, hogy a legszerényebben megélhessen.

Az egyik végrehajtó szintén elpályáznai készül, csak még a biztatás tartja a városnál.

A rendőrkihágási bírósági ügyosztály is ott áll, hogy elnéptelenedés miatt Czeglédy István rendőrbíró nemsokára bezárhatja a boltot, mert nem lesz, aki az ügyosztály

nagyon is megszapordott teendőit elvégezze.

Hogy mi lesz ennek a vége, azt majd meglátják a város vezetői, a kik a szegény emberek munkaerején takarékoskodnak.

Letörik a cipőuzsorát.

A cipőkészítést, vagy javítást megtagadó cipészeket hadimunkára behívják és műhelyeiket hatósági tulajdonba veszik át.

A hivatalos lap kormányrendeletet közöl, amely felhatalmazza a kereskedelmi minisztert, hogy a renitenskedő cipészek műhelyét és összes szerszámaikat lefoglalhassa, a mestereket és munkásokat pedig katonai jellegű hadimunkára besorozhassa.

A rendelet szerint a kereskedelmi miniszter, vagy az ő felhatalmazásával a törvényhatóság első tisztviselője olyan cipészeket, (cipőgyárosokat, cipőjavító vállalatok — birtokosait, akik a cipőkészítést, vagy a cipőjavítást indokolatlanul megtagadják, vagy az elvállalt munka elvégzését szándékosan késleltetik, arra kötelezheti, hogy cipészüzemüket minden berendezésével együtt e végből kijelölt hatóságnak, személynek, vagy cégnek térítés ellenében használatra átadják. Továbbá arra kötelezheti őket, hogy anyagkészletüket, szerszámaikat, vagy gépeiket ellenérték fejében örök tulajdonul átengedjék.

A rendelet felhatalmazza a kereskedelmi minisztert, hogy az említett üzemek tulajdonosait, illetve mestereit, továbbá alkalmazásukban levő személyzet bármely tagját a kivételes törvények alapján hadimunka teljesítésére kirendelhesse. A hadimunka teljesítése az illető saját üzemében, de más hasonló üzemben is történhetik. Ugyancsak hadimunkára lehet kirendelni bármely cipészipari munkást is.

Hogy az igénybevett ipartelepért, illetve anyagokért milyen kártérítés jár, ezt a hatóság állapítja meg.

Ha a rendelkezést a miniszter megbízásából valamely hatóság teljesíti, úgy annak végzése ellen, azonban csak birtokon kívül, 15 napon belül fellebbezésnek van helye a miniszterhez.

Azt a cipészt vagy cipőkereskedőt, aki a készlet árusítását indokolatlanul abbahagyja, illetve a cipőkészítést vagy javítást megtagadja, vagy késlelteti, az iparhatóság iparának gyakorlásától a háboru egész tartamára eltilthatja.

A rendelet bármely pontjának megszegése hat hónapig terjedhető elzárással és

kétezer koronáig terjedhető pénzbírsággal büntetendő. Az eljárás a rendőrség hatáskörébe tartozik.

Milyen lesz a termés?

A közhit szerint ha Orbán napján esik, a termés nem jó lesz. Az idén esett Orbán napján, néhol Biharban jégeső is, de a jelentések arra mutatnak, hogy ez egyszer a termés — a Tiszántúlt kivéve — reményen felüli lesz.

Robinek Gyula, az OMGE igazgatója erről a következőket mondotta:

A fagyos szentek alatt beköszöntött országos eső jelentékenyen javítja a helyzetet, amennyiben a Tiszántul és Erdély nagyrészeben igen silányul álló őszi vetemények az eső következtében legalább féltermést ígérnek. Eső hiányában valószínűleg az ősziak nagyrésze kiszántásra került volna, amint a rozskoból ki is szántottak jelentékeny részt, hogy még időben tavaszakkal, főleg kukoricával pótolják. A buzafesleg zömét a Tiszántul termeli. Miután a vidék, sajnos, csak gyenge, közepes terméssel bízik, Magyarország a folyó évben sem fog buzafesleggel rendelkezni.

Jobb a helyzet Erdély közepén és a nyugati vármegyékben, kitűnő a Bácskában és az északnyugati felföldön, jó közepes Pest-vármegyében, a Dunántul és az északkeleti felföldön.

A tavaszok általában mindenütt kielégítően állnak, különösen a kapások ez utóbbi esőzések hatása alatt gyorsan és szépen fejlődnek. A tavaszi kalászkok közül helyenkint a zab a márciusi fagyoktól szenvedett. Sok a panasz a vetések elgazosodása miatt, amelynek kiirtásához ma a gazdák nem rendelkeznek a kellő munkaerővel s ahol munkaerő van, ott óriási költséggel jár a gaz irtása a napszámok magasága folytán.

A termés végleges eredményére természetesen korai következtetni, legfeljebb csak annyiban, hogy igen kedvező időjárásnak kell lenni, hogy legalább a kenyéremüeknél közepes termésre számíthassunk. Ez reánk nézve annál inkább nagy fontosságú, mert Romániából érkezett híradások sem számolnak be valami biztató helyzettről.

Drucker Jenő dr. kir. tanácsos, a Magyar Szőlősgazdák Országos Egyesületének igazgatója, a szőlők állásáról s a várható termésről a következőket jelentette ki:

A szőlő országSZerte jól telelt és a szőlő fakadása, korábban, mint más években megindult. — Általában a szőlőtőkék mindenütt jó, helyenkint gazdag termést mutatnak és ha semmi közbe nem jön, nincs kizárva, hogy idei év a multinál is bővebb szüretet ad.

A kedvező időjárásról kívül szükséges ehhez az is, hogy a védekező eszközök megfelelő mennyiségben és időben jussanak a gazdákhöz.

Az állam által kilátásba helyezett rézgálic a legtöbb helyre most sem érkezett meg, pedig az első permetezés ideje elérkezett s a változékony időjárás mellett tartani kell attól, hogy a peronospora erősen fog jelentkezni.

A múlt évi készletből már csekély készlet áll rendelkezésre, ami egyrészt annak tulajdonítható, hogy dacára az emelkedő áraknak, a belföldi borpogyasztás emelkedik és igen nagymennyiségű bort főznek ki pálinkának.

Ausztriába irányuló borkivitelünk rendkívül élénk, mióta a vonalak és a hajózás megnyitottak. Ujabbán Ukrajna részéről nyilvánul érdeklődés borunk, borpárlatunk és gyümölcsipárlatunk iránt. A belföldön is élénk érdeklődés mutatkozik borpárlatok iránt, ami

az árak emelkedésében nyilvánul. Ettől eltekintve egyéb gyümölcsparlat a piacon alig található.

A Strasser pör tárgyalása.

Temesváron néhány nap óta tárgyalják a Strasser pört, amely pörnek részletei most igérkeznek valóban izgalmasnak, érdekesekek és nagyváradi vonatkozásúnak.

Alábbi tudósításunk a tegnapi tárgyalásról számol be:

A nagyváradi volt kórházi élelmező bűnpörében ma dr Szöllösi Ernő ezredorvos hallgatták ki taruként s az elnök megkérdezte tőle:

Általában mi az ezredorvos ur véleménye az élelmezésről?

— Igaz, hogy a katonák kevesebbet kaptak, mint kellett volna, az is igaz, hogy az élelem sokszor rosszabb minőségű volt, s mindennek folytán a kincstár kárt szenvedett; de mindez a katonák egészségére nem volt káros s nem késíltette a betegek és sebesültek láburaállítását.

— Hogyan végezte ezredorvos ur az ellenőrzést?

— Nyugodt lélekkel mondhatom, hogy teljes kötelességtudással. Szigorúságomat bizonyítja, hogy a kórházi személyzet valósággal félt tőlem.

Baló Rezső alezredes bíró: Milyen zsírral főztek a konyhán?

— Rendesen disznózsírral, de néha növényzsírral is, amit én nem kifogásoltam, mert a növényzsír jobban elősegíti az emésztést.

Hajdu Frigyes védő: Konstatálta ezredorvos ur, hogy az ebéd moslékszerű?

— Soha!

— Igaz, hogy a rossz élelmezéstől tömegesen haltak a kórházban?

— Nem igaz.

A tanu megesketését sem a vád, sem a védelem nem kívánta.

Következő tanu Bodnár Helén szakácsnő volt, aki elmondotta, hogy a husadag 2-3 dekával rendesen kevesebb volt, a tejet pedig vizezték, úgy, hogy 100 liter tejbe öntöttek 10 liter vizet.

— Ki parancsolta ezt?

— Strasser ur és Strasserné nagysága.

— Hogy készült a borleves?

— Félig borból, félig vízből.

— Zsizsikes volt a borsó?

— Igen. Ezt jelentettem is Strasser urnak, aki erre elvitetett néhány zsákkal, de aztán visszahozták és felhasználtuk, mert állítólag nem lehetett mást beszerezni.

— Vizsgálták a nagyváradi uriaszonyok az élelmezést?

— Vizsgálták.

— S milyennek találták?

— Egyik azt mondta, hogy ehetetlen. —

Másik azt, hogy uri család is megeheti.

Hajdu Frigyes védő: Mondta Strasserné, hogy sok pénzt adtak Schatz Jakab ezredorvos urnak és másoknak?

— Nem mondta.

— Ő ellátást kapott a kórházban?

— Igen.

— Miért vitt akkor haza sok mindent a lakására?

— Mert nem vacsoráltam ott és Strasser ur megengedte, hogy hazavihessem.

— Éheztek a beteg katonák?

— Nem.

Az ügyész kérte a tanu megesketését, amit a védelem ellenzett.

A bíróság a tanácskozás után elrendelte a tanu megesketését, mert nem abban a dologban folyik ellene eljárás, amiben tanuképpen kihallgatták.

* Tanulságos római olajlenyomatu levelező-lapok 19 féle változatban kapható a „Tiszántúl” kiadóhivatalában, darabonként 30 fillérért.

HIREK

* Dr Bundala Mihály nagyprépost. Lapunk zártakor értesültünk arról, hogy a király ő Felsége a nagyváradi káptalan nagypréposti székét és az üresen levő kanonoki székét betöltötte. Gróf Széchényi Miklós v. b. t. t., megyéspüspök előterjesztésére a király nagypréposttá dr Bundala Mihály püspöki helynököt nevezte ki. Az utolsó mesterkanonoki székét és a kisprépostságot, valamint az ezzel kapcsolatos debreceni plebániát dr Lindenberger János c. apát, gyulai esperes plebánosnak adományozta. Gróf Ferenc pápai praelátus, kisprépost, debreceni plebános a káptalani fokozatos előléptetések folytán székesegyházi főesperes lett és mint ilyen, váradi székhelyhez lévén kötve, a kisprépostságról lemondott és a debreceni plebánosságtól feimentését kérte.

* Felterjesztések a leánygimnázium ügyében. A nagyváradi leánygimnázium ügyében már elkészítették a városi hatóságok a felterjesztéseket. Az egyik felterjesztést a belügyminiszterhez, a másikat a kultuszminiszterhez küldik fel. A felterjesztések részletesen kifejtik a közgyűlés által elfogadott álláspontot, amellyel a város még mindig nagy áldozatot hoz a leánygimnázium létesítése érdekében. A felterjesztéseket, a melyben a polgármester röviden Budapestre utazik, személyesen adja át a miniszterelnöknek, azonban ha a főispáni beiktatás és más sürgős dolgok miatt csak később utazhat a polgármester a fővárosba, a felterjesztéseket postán juttatják el a miniszterhez. Később ugy a polgármester, mint a főispán felutazik Budapestre s személyesen is eljárnak ugy a belügyminiszternél, mint a kultuszminiszternél, hogy a leánygimnáziumot ez év szeptemberében megnyithassák.

* Felemelik a villamos vasuti jegy árát. A Nagyváradi Városi Vasut részvénytársaság tudvalevőleg azt kérte a várostól, hogy a villamos vasut személyszállítási díját felemelhesse és pedig az eddigi 12 fillérről 20 fillérré illetve 22 fillérről 30 fillérré; a teherszállításnál szintén emelhesse a szállítási díjakat. A városi tanács már korábban foglalkozott a kérelemmel s a tarifameelésbe csak bizonyos kikötések mellett volt hajlandó belemenni. A városi tanács kikötéseit azonban a vasuttársaság vezetői nem fogadták el. Tegnapi délután a városházán zárt, bizalmas tanácskozás volt e kérdésben, — amelyben résztvettek Rimler Károly elnöke alatt, amelyen a város részéről Lukács Ödön főjegyző, mint előadó, dr Thury László v. főügyész, Juricskay Barna tanácsnok, Kószeghy József v. főmérnök, Szücs Géza főszámvevő, Rimanóczy Béla vill. igazgató és dr Soós István jegyző; a vasut társaság részéről pedig dr Hoványi Géza udvari tanácsos, Urbán Adolf udvari tanácsos, Gergely F. igazgatók, Szmazenka Ernő üzletigazgató, Erdélyi Sándor főmérnök és Sauerpreis Nándor hely. igazgató voltak jelen. Három óra hosszáig tanácskoztak, amelynek az az eredménye, hogy a felmerült differenciákat illető-

leg nagy részben megegyeztek. A városi tanács elfogadta a viteldijak emelését és a megegyezést a törvényhatósági közgyűlés elé terjeszti. — Valószínűleg már július 1-én életbeléptetik a felemelt tarifát, ha ugyan azt a közgyűlés is elfogadja.

* Rézgálic kiosztás. Székely Sándor hegyközségi elnök értesíti a szőlőbirtokosokat, hogy az újabb megérkezett rézgálicból mindenki, kat. holdankint 4 kgmot kap 6 kor. 30 filléres egységáron. A kiosztás f. évi május hó 29, 31-ik napjain és június hó 1-én (szerdán, pénteken és szombaton) d. e. 8-tól 12-ig és d. u. 3-tól 6-ig a Biharmegyei Gazdasági Egyesület Bunyitay-ligeten levő székházában fog eszközölni és pedig 29-ikén az 5 vagy több holdasok, 31-ikén és június hó 1-én a többiek részére.

* A nagyváradi belényes-vaskóhi vasut r. t. igazgatósága tegnap Beöthy László dr v. b. t. t. elnöklésével ülést tartott, amelyen a budapesti tagok is megjelentek. Az ülésen megállapították az 1917. évi mérleget, ebben a kiosztásra kerülő nyereség 396000 korona osztaték esik, törzs-részvényekre semmi. A közgyűlés határidejét június 14-én d. e. fél 9 órában állapították meg.

* A nagyváradi kath. Legényegylet folyó hó 26-án tartott évi közgyűlésén a jelenlevő tagok elhatározták, hogy az egyesületi életet ismét megkezdik. Egyelőre csütörtök esténként tartanak összejöveteleket, de ha a többi helyiség is felszabadul az olvasó meg a billiárd-termet és a kuglizót is megnyitják. Dr Lestyán Endre elnök indítványára a hadbavonult, elesett és kitüntetett tagok névsorát összeírják és egy díszkönyvben megőrkítik. — Gálly Sándor igazgató pedig szép beszédben új tagok toborzására buzdította a jelenlevőket.

* A Szeretet-Szövetség kedden, e hó 28-án d. u. 6 órakor a Kath. Körben értekezletet tart, melyre hivatalosak az összes kongregációk minden tagja, a Kath. Növendő-Egyesület, az Oltáregylet, a Sajtóhölgybizottság összes tagjai, a Kath. Kör választmányi és érdeklődő rendes tagjai, a Vörös Kereszt-Egylet, a Jobbkéz választmányi tagjai, a Kath. Népszövetség összes csoportvezetői és az ügy iránt érdeklődő, főleg iparos és kereskedő tagjai, továbbá az ez ügyben értekezleten jelenvolt egyesületek és szervezetek többi képviselői.

* A messzehordó ágyuk ismét bombázták Párist. Hágából a Havas ügynökség jelenti: Ma újból megkezdődött Párisnak messzehordó ágyukkal való bomaázása.

* A jogászok májusi ünnepe. Vasárnap tartották a jogászok májusi ünnepüket a Püspökfürdőben, ahova ez alkalommal ropant nagyközönség rándult ki. Délután külön féle tréfás látóval szórakoztatták a közönséget. Este a konfetti csata, a sorsolás és a szépségverseny kötötte le a közönség figyelmét. A szépségverseny győztese Vig Manci és Sztachó Baba lettek. 8 órakor kabaréelőadás volt, melyet tánc követett, egész a hajnali órákig. A sorsolásban kihuzott, de át nem vett nyereménytárgyak számát lapunk holnapi számában közöljük. A jövedelem több ezer korona.

* Kalauznók és kocsimosó asszonyok felvétetnek a Városi vasutnál. Jelentkezni az igazgatóságnál d. e. 10-11 óra között.

* **Katona-nap Berettyóújfaluban.** — Mint Berettyóújfaluról írják, a Katona-nap rendező-bizottsága június 9-ére tűzte ki a berettyóújfalui Katona-napot. A nagyváradi és debreceni Katona-Otthonok vezetősége a rendezéssel karöltve minden lehető el fog követni, hogy a Katona nap egy anyagi, mint erkölcsi tekintetben a legsikerültebb legyen. A délutáni ünnepélyen, amely az Erzsébet-népkertben és a footballpálya terén fog lefolyni, különféle sátrak lesznek felállítva. — Lesz virágsátor, cukrászda, becsali csárda, pezsgősátor, lacikonyha, bazársátor, szépségversenysátor stb. Ezenkívül különféle komédiás sátrak, versenyfutás s különféle népies mutatványok fogják szórakoztatni a közönséget. A népkertben a nagyváradi honvédezenekar és a helybeli cigányzene fog egész délután játszani, hol virág- és confetticsata is lesz rendezve. Este az e célra külön felállított sátorban vagy később meghatározandó más helyen nagyszabású kabaré lesz rendezve, melyen a többek között Nyisztor Albertné, Kelemen Jánosné, Vályi Nagy Géza, Schneider István főhadnagyok, Iványi Sándor színművész és egy debreceni vagy nagyváradi színművész fog szerepelni.

* **Hangverseny a gyermeknapon.** A június 1—2—3-án rendezendő gyermeknapok alkalmával helybeli zeneiskolák közreműködésével a rendezőség a Katholikus Kőr helyiségében június 1-én esti 8 órai kezdettel művészi nivón álló hangversenyt rendez. A hangverseny iránt már most is nagy érdeklődés nyilvánul.

Jegyek keddtől kezdve a Hegedüs-hírlap-irodában válthatók 6, 4, 3, 2 koronás árban. Részletes műsorszámunk legközelebbi száma közöl.

* **Ecetgyárat állít fel a város.** A kereskedelemügyi miniszter értesítette a várost, hogy 40 hektoliter ecetiért utalt ki a város részére. Ezzel a mennyiséggel kezd meg a városi ecetgyár működését, amely jövedelmezőnek ígérkezik, megbízhatóbb lesz, — mint bármely ecetgyár. A város részéről Juricskay Barnabás pénzügyi tanácsos az éjjel Budapestre utazott, hogy az ecetlél leszállításának módjait megbeszélje s az ecetgyártáshoz szükséges *micoderma aceti*-t beszerezze. Amint az ecetlél megérkezik, a városi ecetgyár, amelynek irodája Kapucinus utca 19. szám alatt van, Feldmann Sámuel vezetésével megkezdte működését. A városi ecet, 10 hidrát-fokos, literenkint előreláthatólag 4—5 koronába fog kerülni s ezzel az ecetuzsora és ecetinség meg is szűnik.

* **Hentes és mészáros iparosok gyűlése.** Felhívjuk a testületünk kötelékébe tartozó összes hentes és mészáros iparosokat, hogy folyó hó 28-án, azaz ma, kedden este 7 órakor az ipartestület helyiségében rendkívül fontos ügyek megbeszélése céljából teljes számban megjelenni sziveskedjenek. — Tisztelettel: Az Ipartestület elnöksége.

* **Értesítés.** Mindazon iparosok, kiknek nem volt alkalmuk az ipartestület által kiutalt petroléumot átvenni, f. hó 28-ától, azaz ma keddtől kezdődőleg Ifj. Popper József (Rákóczi-ut) cégnél az utalványok ellenében, a petroléumért jelentkezhetnek. Tisztelettel az Ipartestület elnöksége.

* **Felhívás a kőműves és ács iparosokhoz.** Felhívjuk testületünk kötelékébe tartozó összes ács és kőműves iparosokat, hogy f. hó 29-én, azaz szerdán este 7 órakor az ipartestület helyiségében fontos szakmai ügy megbeszélése céljából értekezleten megjelenni sziveskedjenek. Tisztelettel az ipartestület elnöksége.

* **BÁDOGOS és villanszerelőket felvesz Pala Antal a Városi-kávéházzal szemben.**

* **A Gazdasági és Iparbank a Bihar-megyei Takarékpénztárral történt egyesülése folytán Bihar-megyei Takarékpénztár és Gazdasági Bank bejegyzett cég alatt május 21-től kezdve Kossuth-utca 3. szám alatt folytatja működését. Kéri a t. ügyfeleket, hogy ezután oda fordulni sziveskedjenek. Az egyesült pénzügyintézet saját részvénytökeje és tartalékalapjai nyolc millió korona összeget képviselnek. Az összes ügyfelek, előkezes és korrekt üzleti eljárásbani részesítésére az intézet kiváló gondot fordít.**

Haltenberger Vilmos

kelmefestő és vegytisztító gyáranak második számú felvételi üzlete, Szent László-tér, Dell'ortó cég mellett.

Vállal minden szakmájába tartozó munkát, elsőrendű kivitelben, mérsékelt áron.

* **Értesítés.** Értesítem a tisztelt szülőket és növendékeimet, hogy a zongora- és énektanítást újból megkezdem. Előkészítek az énektanítói tanfolyamra, melyet megfelelő előkészülettel 6 hónap alatt el lehet végezni. Jelentkezés csak szerdai napon. Tisztelettel *Lamprecht Mici*, az Országos M. Kir. Zeneakadémián államilag képesített okleveles ének- és okleveles zongora-tanítónő. Arany János-utca 4. Ugyanott új pianó eladó.

* **Poloskairtó Noksin** biztos, kipróbált, megbízható poloskák irtására. Ára 2-40 K, nagy üveg 5 kor. Kapható Farkas István „Apolló” drogériájában, Rákóczi-ut 7—B.

Legújabb füzőket legolcsóbban Kesztenbaum Juliskánál

lehet beszerezni.

Rákóczi-ut, (Korona

gyógyszertár mellett)

Telefonszám: 827.

Leibchenek félárban!

* **Tavaszi szeplők, májfoltok, bőrvörösség, kiütés, mitreszerek** ellen biztos az **IPO-krém**. Ára 4 kor. és szappan **Vióra** átmosó ára 6 korona. Kapható Farkas István „Apolló” drogériájában, Rákóczi-ut 7—B.

* **Pemete- és hársfamézcukorka** elhárítja a köhögést és rekedtséget, hurutot, kiváló hangtisztító, oldó hatása. Egy csomag ára 1 korona. Kapható Németh Pál Aranykereszt gyógyszertárában, a városháza mellett.

* **Kiadó üzlethelyiség.** A Zöldfa épületben a volt kávéházi helyiség (körülbelül 300 négyzetméter terület kiadó. Értekezhetni a „Fekete Sas és Zöldfa r.t.” irodájában, Sas-passage 22. sz. lépcső, I. emelet. Telefon 14-00.

* **Fényképészeti lemezek, papírok, vegyszerek, előhívók** stb. kapható Farkas István „Apolló” drogériájában, Rákóczi-ut 7—B.

* **Tyukszemirtő** három nap alatt elmulaszt tyukszemet, bőrkeményedést és szemölcsöket. Ára 2 kor. Kapható Farkas István „Apolló” drogériájában Nagyvárad, Rákóczi-ut 7—B.

* **Ruhafesték** valódi két oroszán H védjegyű minden színben kapható. Ára 70 fillér. Viszonteladók árendelményben részesülnek. Farkas István „Apolló” drogériája, Rákóczi-ut 7—B.

Kötött és szövöttáru különlegességei! Gyönyörű kötött kabátok, blousok, selyem és flór harisnyák, keztyűk, svetterek, trikók, jouponok, selyem álaruhák. Nagy választék, méltányos árak. Tisztviselőknek árendelmény. Czillér Imre nagyruházában.

Színház.

Heti műsor:

Kedd: Hotel Imperial.
Szerda: Hotel Imperial.
Csütörtök délután: Szultán.
Csütörtök este: Hotel Imperial.
Péntek: Hotel Imperial.
Szombat délután: Stambul rózsája.
Szombat este: Hotel Imperial.
Vasárnap délután: Gólem.
Vasárnap este: Hotel Imperial.

Délutáni előadások. Csütörtökön, Ur-napja alkalmából délután a Szultán kerül színre, az a bájos operette, amelynek felújítása is oly nagy sikert aratott. Szombaton délután a Stambuli rózsája tölti be a műsört, vasárnap délután pedig a Gólem kerül színre.

APOLLÓ
mozgó-
színház

MA

Az óriás ökle II. rész
hatalmas dráma 4 felv.

Az előadások vasárnap d. u. 3 óra-
kor, hétköznap 1/27 órakor kezdődnek

VIGADÓ
mozgó-
színház

MA

Másodvirágzás.

Az előadások vasárnap d. u. 3 óra-
kor, hétköznap 5 órakor kezdődnek

URÁNIA
mozgó-
színház

MA

Judás pénze
detektívtörténet 4 részben.

Az előadások vasárnap d. u. 3 óra-
kor, hétköznap 5 órakor kezdődnek

Nyílttér.

Köszönetnyilvánítás.

Mindazoknak, akik felejtethet-
len jó férjem, illetve édesatyánk,
Ember Géza főispán elhunytá al-
kalmával igaz részvétükkel fáj-
dalmunk enyhítése végett bennün-
ket felkeresni szivesek voltak,
hálás szívvel mondunk köszö-
netet ezuton is.

Özv. Ember Gézáé
és gyermekei.

GÉPMUNKÁS

felvétetik

a Szent László-nyomdában.

Főszerkesztő:
Dr. KRÜGER ALADÁR.

Felelős szerkesztő:
Dr. PAPP KÁROLY.

Kiadótulajdonos: Szent László-nyomda r. t.

LEGF. BUZACSIRIZ,

folyékony „ARGOS” csiriz, faszeg, mindenféle CIPÉSZKELLÉKEK, BŐRTALPVÉDŐK stb. Legf. CSONTENYV kapható **Stern Miklós bőrhulladék** üzletében Nagyvárad, Zöldfa-u. 9. sz. Vidékiek kérjenek árajánlatot

Uj férfiszabó műhely!

Szives tudomására hozom a tisztelt uri közönségnek, hogy

URI-DIVAT SZABÓMŰHELYEMET MEGNYITOTTAM.

Elvállalom új ruhák készítését a legújabb divat szerint, ugyszintén ruhák fordítását és vasalását mérsékelt áron. Meghívásra házhöz megyek. Kérem a n. é. közönség szives támogatását

Tisztelettel

Hottya Károly

uri-divatszabó

Szent János-utca 42.

Szent László Püspök gyógyfürdő

Nagyvárad mellett.

A kénes hévíz források természetes forrása 42°C Kénes hőforrását már 300 év óta használják bámulatos gyógyhatással köszvény, csusz, csontbajok, női betegségek és hasonló fájdalmas betegségek ellen.

Mindenről kellőleg gondoskodva van!

500 holdas fenyőerdő közvetlen a virágos park mellett. Villanyvilágítás az egész telepen és az összes szobákban. — Nagyszabásu nyári uszoda 26°C folyton befolyó forrásvízzel, uszástanítás, napfürdő, homokkura.

Fürdőismertetőt küld: az Igazgatóság.

IZSÁK LIDIA

Elsőrendű fűzőszalon

NAGYVÁRAD,
Nagy Sándor-u. 1.

Parkszálloda épületében

Interurbán telefon:
11-53 szám.

A Szigligeti-színház művésznőinek egyedüli fűző szállítója. — Tisztításokat és átalakításokat elvállalunk. Fűzők mérték után a legrövidebb idő alatt elkészítetnek.

A Sajtó hölgybizottság

könyv és lapterjesztő vállalata: a Kossuth Lajos-utcai trafikban

ajánlja könyveit és lapjait

Ne vásároljunk könyveket, mielőtt szét nem néztünk a Sajtó hölgybizottság

BIZOMÁNYI ÜZLETÉBEN

Támogassuk ezen új vállalatot!!!

Polgári Takarékpénztár Részvénytársaság

Nagyvárad, Kossuth Lajos-utca 6.

Előnyös összeköttéseink folytán abban a kellemes helyzetben vagyunk, hogy

anuitásos és kamatozó jelzálogkölcsonöket

ugy földekre mint városi bérházakra 15-65 évi időtartamra a legelőnyösebb kamattétel mellett

minden árfolyam levonás nélkül

készpénzben folyósítunk.

Polgári Takarékpénztár Részvénytársaság Nagy-Várad.

Felső kereskedelmi és polgári iskolai

magánvizsgákra előkészít felelősséggel a Donát-féle

ker. magántanfolyam.

Minden hónapban kezdődik új ker. tanfolyam

hölgyek részére

gyors- és gépirásra, ker. számtanra, könyvvitelre.

Beöthy Ödön-u. 30.

Telefon 1900.

Félix gyógyfürdő

Nagyvárad mellett

Erdély legnagyobb és leglátogatottabb hévíz fürdője. Természetes 49°C hőmérsékletű forrás, köszvény, csusz stb. ellen

Télen-nyáron nyitva!

Villanyvilágítás!

Téli saisonban (október-május) pensiórendszer. Prospektust díjtalanul küld a

Fürdőigazgatóság.

Több kisebb nagyobb bérház

ELADÓ.

A vételhez szükséges jelzálogkölcsonöket előnyös feltételek mellett bonyolítja le a ::

Nagyvárad Takarékpénztár
Teleky-utca 2. sz.

Beraktározás.

Áruk, butorok, termények stb. hosszabb vagy rövidebb időre való beraktározására megfelelő helyiségek, ezeken kívül boros- és szárazpincék, istállók, kocsiszínek is állanak rendelkezésre. A beraktározott árukat tűz- és betörés ellen biztosítjuk. Közelebbi felvilágosítással szolgál a

Fekete Sas és Zöldfa R.-T. beraktározási osztálya.

Iroda Sas-passage 22. sz. lépcső.

TELEFONSZÁM: 14-00.

ÁLTALÁNOS TAKARÉKPÉNZTÁR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

Nagyvárad, Bémer-tér 2.

Befizetett részvénytőke 1.000.000 kor.

Elfogad takarékbetéteket könyvecskékre és folyószámlára és azt előnyösen kamatoztatja. Leszámítól váltókat. Engedélyez előnyös feltételek mellett jelzálogkölcsonöket törlesztésekre. Előleget ad értékpapírokra.

NAGYVÁRAD VÁROS

VILLAMOS MŰVE

IRODA, RAKTÁR ÉS TELEP: NAGYVÁRADON, VÁR-TÉR 1. SZÁM.

Értesítjük a város t. közönségét, hogy villamos főzőedények, Wolfram és egyéb izzólámpák a legolcsóbb árban kaphatók. Telefon rendelésre izzólámpák díjmentesen házhöz szállítanak. Elvállalunk villamos világítási és erőátviteli berendezéseket. Egész éjjel ügyeletes szolgálat. **Csillárok**, 1/2 wattos ivlámpapótlók 2000 gyertyafényig. **Villamos motorok** nagy választékban kaphatók. Költségvetéseket díjmentesen készítünk.

A telep telefonja 514.

Főszerelő telefonja 55.